

Rīgā, 2025. gada 18. februārī
Nr. 5/2025

Klimata un enerģētikas ministrijai
pasts@kem.gov.lv

FICIL nostāja un komentāri par Elektroenerģijas tirgus likuma grozījumu redakciju

Ārvalstu investoru padome Latvijā (turpmāk – **FICIL**) ir iepazinusies ar atjaunināto grozījumu redakciju Elektroenerģijas tirgus likumā (turpmāk – **Grozījumi**), kas sagatavots apspriešanai pirms 3.lasījuma un tiks diskutēts sanāksmē ar industrijas pārstāvjiem 2025.gada 18.februārī.

Elektroenerģijas ražotāji FICIL Enerģētikas un zaļās ekonomikas darba grupā ir kopīgi pārrunājuši un izvērtējuši Grozījumus. Kopumā ir panākta FICIL biedru vienošanās, ka FICIL atbalsta Grozījumu iesniegšanu Saeimā uz 3.lasījumu, nelūdzot izdarīt konkrētus precizējumus vai labojumus Grozījumu tekstā. Taču vienlaikus darām zināmas divas būtiskas atrunas, ko pievienojam minētajam Grozījumu saskaņojumam.

Pirmkārt, Grozījumu teksts nerada skaidrību par Grozījumu ilglaicīgumu. Proti, Grozījumi satur virkni pārejas noteikumu, kur norādīti vairāki lēmumi, pienākumi vai rīcības modeļi, ko elektroenerģijas ražotājiem vai pārvades sistēmas operatoram ir jāpieņem, jāpaziņo vai jāizpilda līdz noteiktam termiņam. Vienlaikus Grozījumos ietvertie pārejas noteikumi nedod skaidrību par to, kāda veida stabils un ilgtermiņā paredzams regulējums būs spēkā pēc tam, kad minētie lēmumi un izvēles būs izdarīti.

Piemēram, Grozījumu pārejas noteikumu 123.punktā norādīts, ka “līdz 2026. gada 31. decembrim brīvā pārvades sistēmas jauda tiek piešķirta tikai elastīgā pārvades sistēmas pakalpojuma saņemšanai”. Taču ne Grozījumu pamatteksts, ne pārejas noteikumi nesniedz skaidrību par to, kāda veida pārvades pakalpojumi būs pieejami pēc 2026.gada 31.decembra – tikai elastīgais, tikai konstantais vai abi paralēli. Šāds tiesiskā regulējuma aspekts ir tik būtisks un nozīmīgs, ka tam bija jābūt iestrādātam un nepārprotami nolasāmam no Grozījumu pamatteksta vai pārejas noteikumiem.

FICIL pieņem, ka pēc Grozījumu pieņemšanas 3.lasījumā un stāšanās spēkā tiks uzsākts darbs pie tāda pārvades pakalpojumu veidu un pieslēgumu tiesību piešķiršanas risinājumu izstrādes, kas darbosies ilgtermiņā pēc 2026.gada 31.decembra un kuru pamata uzdevums netiks aprobežots ar iepriekš radīto tiesiskā regulējuma kļūdu novēršanu. FICIL aicina uzsākt šo darbu nekavējoties, iesaistot risinājumu apspriešanā un tiesiskā regulējuma izstrādē arī FICIL. Ceram izrādīties noderīgi dažādu viedokļu savstarpējā saskaņošanā.

Otrkārt, FICIL izprot, ka Grozījumi primāri ir tikuši izstrādāti ar mērķi risināt iepriekšējā tiesiskā regulējuma radītās kļūdas. Tieši tāpat FICIL apzinās, ka atpakaļ vērstas tiesiskā regulējuma izmaiņas neizbēgami tieši skar ne tikai FICIL biedrus, bet kopumā katru no regulējuma skartajiem industrijas pārstāvjiem. Tādēļ FICIL ļoti augstu novērtē Klimata un enerģētikas ministrijas aktīvos centienus pēc iespējas plaši izdiskutēt un saskaņot šo regulējumu ar virkni industrijas pārstāvjiem, kam piemīt savstarpēji konfliktējošas un pretrunīgas intereses.

Tomēr, retrospektīvi vērtējot Grozījumu izstrādes ilgo procesu, FICIL norāda, ka tik krasu un spēju izmaiņu piedāvāšana no sapulces uz sapulci, no vienas dokumenta redakcijas uz nākamo, nav atbalstāma prakse, kas būtu pielietojama turpmākajā darbā. FICIL aicina spēcīgākas pārliecības un viedokļa mugurkaula ilgstošāku saglabāšanu, turpmāk risinot tik sarežģītas situācijas. Kompromisi būtu veidojami un meklējami, saglabājot vienu konkrētu pamata asi un virzības vektoru.

Ar cieņu

Tatjana Guzņajeva
FICIL izpilddirektore

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU